

Vihanneksien tarinoita Osa 3

PERUNA NIMELTÄÄN BÄRÄÑGE

Nuray Ahsen Böre

Vihanneksien tarinoita

Osa 3

***Peruna nimeltään
Bäräñge***

Nuray Ahsen Böre

Editoija: Tea Holm

Kuvat: *Ay*

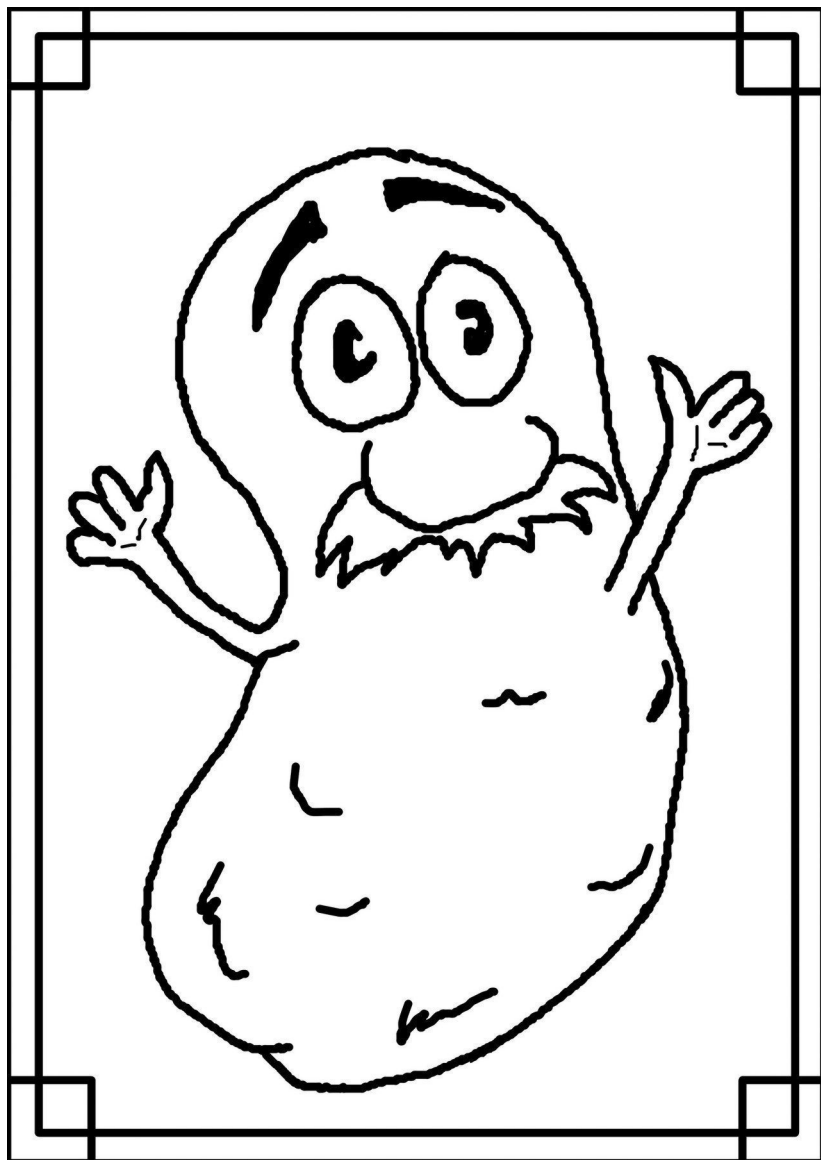
© 2024 Nuray Ahsen Böre

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B,
00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-9573-6

*Siga ätiem
ja
perunan ystäville*

Rakkaalla on monta nimeä

Minua kutsutaan tässä perheessä Bäräñgeksi, mikä on minusta nykyaikaisempaa kieltä kuin perinteisempi ja mishääriksi Kartoş tai Kartuf. Kun mennään muihin altai-kielikunnan puhujiin, Kartoş tai Kartuf muuttaa muotoaan niin kuin perinteisessä indoeuroopan kielikunnassa Potato, Potatis tai Patata.

Erikoista kuitenkin on, että Turkissa sanotaan Patates ennemmin kuin Kartoff. Uskon sen johtuvan heidän suuren muutoksen aikakaudestaan, jolloin monia sanoja otettiin ranskan kielestä.

Hauskaa on se, että uiguurit ovat kielipohjaltaan turkinsukulaisia, mutta he käyttävät Bäräñge-sanaa.

Harmillista, että moni ei ole
kuitenkaan käyttänyt meidän
runollista nimeämme Cir Almasi.
Nähtävästi me emme ole sen arvoisia,
vaikka neljää erilaista nimeä
löytyykin.

Toisinaan ymmärrän, miksi ei ole
kirjoiteltu tarinoita, jos käyttäisi
ilmaisua Cir Almasi, koska se
suomeksi tarkoittaa Maaomenaa.
Kai nimitys on tullut siitä, että
muistutamme toisiamme, vaikka me
asumme maan alla.

Myös Suomessa sillä on monta kivaa
nimeä kuten Pääly, Pääry, Pärinä,
Pottu, Potaatti, Perna ja Omena.
Kaksi viimeistä kuulostavat oudoilta.
Hassua, että myös Maaomenaksi on
sanottu meitä aikoinaan.

Andien vuorilta

Mekin tulimme Euroopan puolelle,
kuin myös Tomat. Sitä emme tiedä,
tulimmeko samalla laivamatkalla kuin
hekin Euroopan kamaralle.

1500-luvulla Espanjan merimatkat ja
Amerikan valloitus, ja noin sata
vuotta siitä peruna saapui Ruotsiin.
Kuitenkin Suomen markkinoille
saavuimme saksalaisten peltiseppien
mukana Inkooseen Fagervikin
kartanoon sekä Pommerin sodan
jälkeen sotilaiden mukana Suomen
markkinoille.

Pian olimmekin jo koko Euroopan
peruselintarvike, josta monen
päivittäinen ateria koostui.

1700-luvulla Bärånge sai jalansijan Preussin kuninkaan Fredrik II Suuren ansiosta, kun hän piti kansantarinan mukaan sotavankeja seitsemän vuoden ajan syöttämällä vain perunaa.

Sana levisi, ja maatiloille jaettiin mukuloita, joita ne voisivat kasvattaa. Jotkin papit olivat meitä vastaan, koska Raamatussa meitä ei ollut mainittu.

Moni myös uskoi, että me olisimme vaarallisia. Ainoastaan olimme vaarallisia, jos meitä söi tosi raakana, kukkiamme sekä siemeniämme. Eli jos näet vihreän Perunan, niin älä pistä minua suuhusi!

Kun meistä tuli niin suosittuja,
perunarutto saattoi tuhota isot sadot,
mutta pieniin tiluksiin sellainen ei
kajonnut.

Onneksi nykyisillä menetelmillä
pystytään hyvin suojaamaan
perunasadot.

Mutta osaisitko sinä ajatella, mitä
söisimme, jos Bäräñgeä ei olisi
tarjolla?

Mikä olisi Bäräñgen tilalla?

Ehkä riisi!

Tässä talossa, jossa saan kasvaa,
rakastetaan syödä Bäräñgeä sen
monessa eri muodossa.

Perunaruokia syöviä on eniten
Latviassa, Liettuassa, Portugalissa ja
Puolassa.

Isännän herkku

Sen talossa huomasi, että melkein joka päivä oli perunaa lounaaksi tai päivälliseksi. Jopa ulkona syödessään isä otti lautaselle lisukkeena Bäräñgen kermaisena tai ranskalaisittain.

Se alkoi ärsyttää perheen tytärtä, koska hän oli tykästynyt riisiin aasialaisten ruokien kautta.

Lihapullien kanssa oli aina pakko syödä Bäräñgeä, ja mielellään muusin muodossa.

Paistetussa muodossakin se kävi, jos sitä oli tonnikalalan kanssa, mutta silloin Bäräñge oli pakko paistaa voissa.

Voi antoi enemmän makua kuin rypsiöljy.

Hei, olen Bärãnge eli
peruna. Kerron tarinani ja
myös sisaruksistani
pienimuotoisesti tässä
perunatarinassa, jossa on
mukana kuvia, joita voit
värittää omanlaiseksi
fantasiaperunoiksi sekä
numero tehtävä ja reitin
metsästystä.

